

Kunnanjohtajan talousarvioesitys 2024

23.10.2023

Linda Leinonen, kunnanjohtaja
Eero Raittila, talous- ja henkilöstöjohtaja

Esityksen sisältö

1. Toimintaympäristö
2. Strategia ja olennaiset tapahtumat ja painopistealueet
3. Tuloperusta
4. Käyttötalous
5. Investoinnit
6. Rahoitus ja lainat
7. Tuloslaskelma ja yhteenveto
8. Palvelualueiden talousarviot ja sopeutustoimet

Yhteenveto

- Talousarvioesitys tuloksella mitattuna 2,7 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2024 jälkeen taseessa olisi 5,4 miljoonaa euroa kertyneitä alijäämiä
- Taloussuunnittelun määrittävänä tekijänä on ollut alijäämien kattaminen vuoteen 2027 mennessä
- Esitys sisältää 1,0 %-yksikön kunnallisveroprosentin korotuksen vuodesta 2024 alkaen
 - Korotus ei riitä kompensoimaan HVA-uudistuksesta johtuvaa valtionosuuksien leikkausta
- Toimintakate kasvaa vain 1,0 % / 560.000 euroa vuoteen 2023 verrattuna
- Talousarvio sisältää 2,0 miljoonaa euroa satunnaisia tuottoja = sotekiinteistöjen myyntivoitto

Toimintaympäristö – kuntien ja kuntatalouden yleinen tila

1. Maailmantalouden tilannekuva
2. Kuntatalouden lähtökohdat vuoteen 2024
3. Väestömuutokset määrittävät kuntataloutta

Inflaatio ja korkojen nousu heikentävät talousnäkymiä – korkea työllisyys vaimentaa laskua

- Maailmantalouden kehitys on ollut vaisua alkuvuonna. Inflaatio on edelleen korkealla useilla talousalueilla, ja sen hidastaminen voi vaatia talouskasvun hidastumista tulevaisuudessa.
- Euroalueen bruttokansantuote supistui vuoden vaihteessa, vaikka se vältti energiakriisin pahimmat skenaarit. Korkea inflaatio, nousevat korot ja maailmantalouden hidastuminen hidastavat talouskasvua.
- Euroalueella palveluiden, teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät ovat heikot. Työllisyys on kuitenkin vahvaa, mikä tukee taloutta.
- Euroopan keskuspankki (EKP) on nostanut ohjauskorkoa inflaation hillitsemiseksi, ja korkotaso on nyt neljä prosenttia. EKP ennakoi pitävänsä korot nykyisellä tasolla, kunnes inflaatio lähestyy kahden prosentin tavoitetta.
- Suomen talous sinnittelee palvelusektorin varassa, mutta talouden odotetaan silti ajautuvan lievään taantumaa. Rakentamisen ja asuinrakentamisen romahdus sekä maailmankaupan heikentyminen ovat keskeisiä tekijöitä talouskehityksessä. Työmarkkinoiden tilanne on kohtuullisen hyvä, mutta heikkenevän suhdanteen seurauksena työllisyyden odotetaan heikentyvän.

Talouden lähtökohdat vuoteen 2024

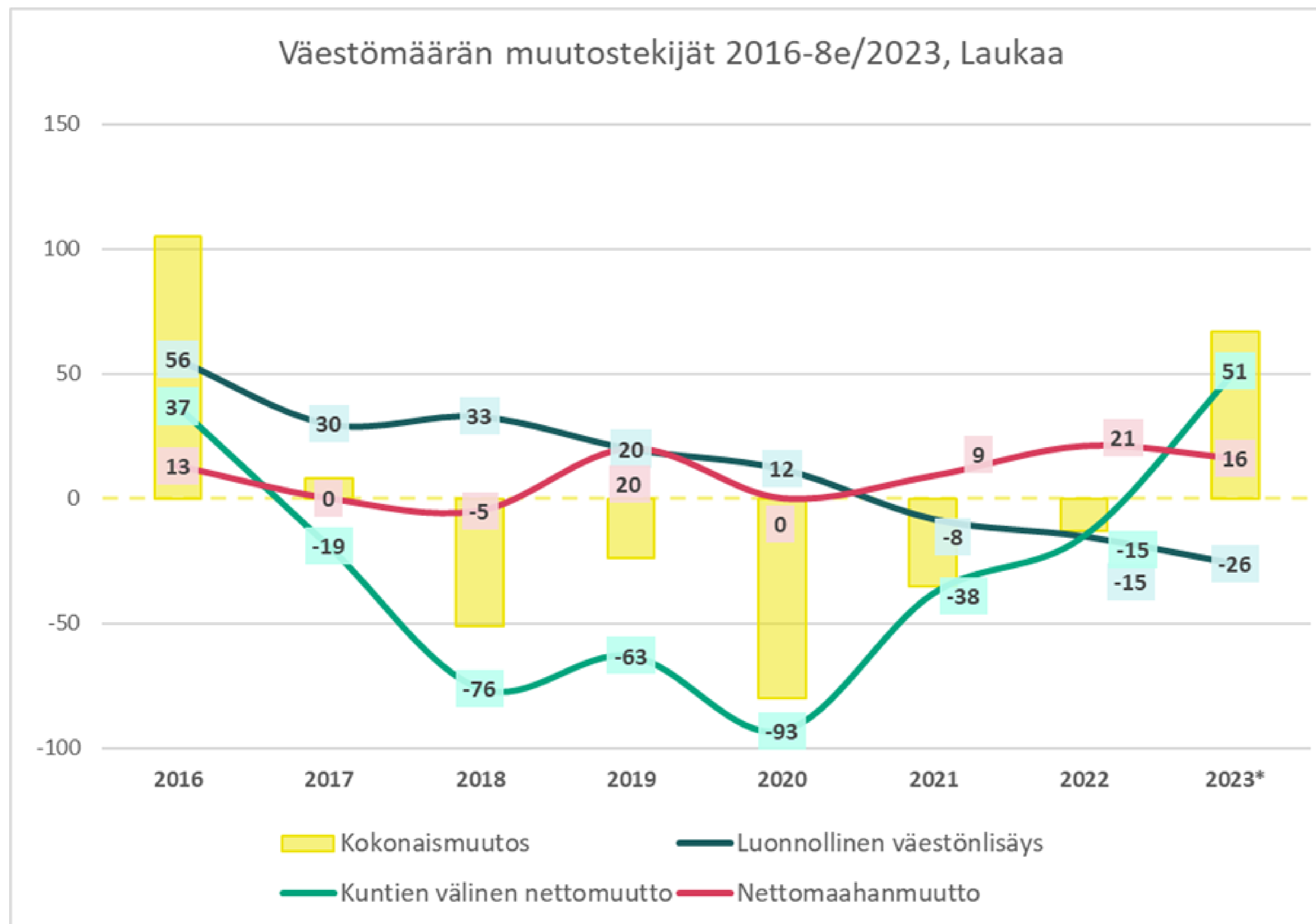
- **Kuntatalouden tila 2022:** Kuntien ja kuntayhtymien talous heikkeni hieman vuonna 2022 aiempiin vuosiin verrattuna, osittain kertaluonteisten tekijöiden, kuten sote-kiinteistöjen myyntivoittojen, ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhtiöittämisen vuoksi.
- **Tavoite vuodelle 2027:** Hallituksen tavoitteena on saavuttaa kuntahallinnon rahoitusaseman tasapaino vuoteen 2027 mennessä, vaikka taloudellinen tila on haastava. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden kohenemistä.
- **Investoinnit ja lainakanta:** Kuntien investoinnit kasvavat, erityisesti konsernien osalta, ja kuntakenttä jakautuu suurten kaupunkien ja pienten kuntien välillä.
- **Verotulopohjan haasteet:** Kuntien veroprosenttiin kohdistuu painetta, ja väestöennusteen ja muuttotappion epävarmuus lisäävät haasteita verotulojen kehitykselle.
- **Sote- ja TE-uudistuksen vaikutukset:** Sote- ja TE-uudistus tuo muutoksia kuntien tehtäviin ja rahoitukseen, mikä lisää kuntatalouden epävarmuutta.

Väestömuutokset määrittävät kuntataloutta

Laukaan asukasluku kääntyi laskuun 2010-luvun lopulla.

2023 ennakoi paluuta kasvuun

Elokuun loppuun mennessä asukasluku on kasvanut 41 asukkaalla. Edellisten vuosien keskiarvoihin perustuen syys-joulukuun väestökehitykseksi ennakoidaan -21 asukasta, jolloin koko vuoden kokonaismuutos olisi +20 asukasta.

Luonnollinen väestönkehitys jatkaa laskuaan, mutta nettomuutto on kehittynyt positiivisesti.

Väestörakenne muuttuu – vaatii reagointia ja ennakointia

Suomi on väestönkehityksen tienhaarassa.

MDI
Part of FCG.

Syntyvyyden kehitys määrittelee Suomen väestönkehityksen suunnan

13.9.2023

MDI:n vuoden 2023 väestöennusteessa tarkastellaan, miltä Suomi näyttää tulevina vuosikymmeninä. Erityisen tarkastelun kohteena on laskeva syntyvyys ja sen seuraukset esimerkiksi peruskoululaisten määrään tulevaisuudessa. Lisää keskustelua tarvitaan siitä, miten syntyvyyden laskuun ja sen vaikutuksiin tulisi varautua ja reagoida.

Mitä jo toteutunut syntyvyyden pudotus käytännössä tarkoittaa?

144 000 "puuttuvaa" lasta

vuodesta 2010 lähtien
(syntyvyyden laskun vaikutus)

-4 200 koululuokkaa*

Vuoteen 2030 mennessä
(keskikoolle 20 oppilasta)

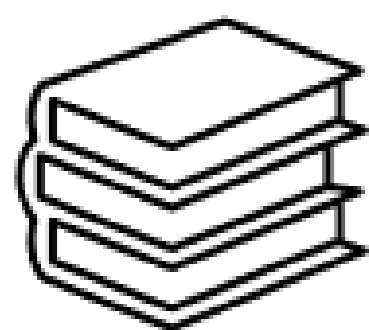
-62 000 alakoululaista

vuoteen 2030 mennessä

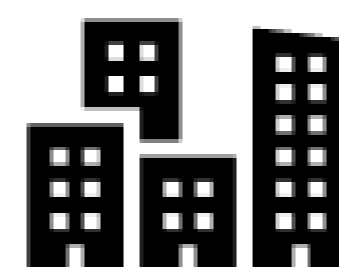
- 320 koulua*

Vuoteen 2030 mennessä
(keskikoolle 260 oppilasta)-

-35 000 yläkoululaista

vuoteen 2035 mennessä

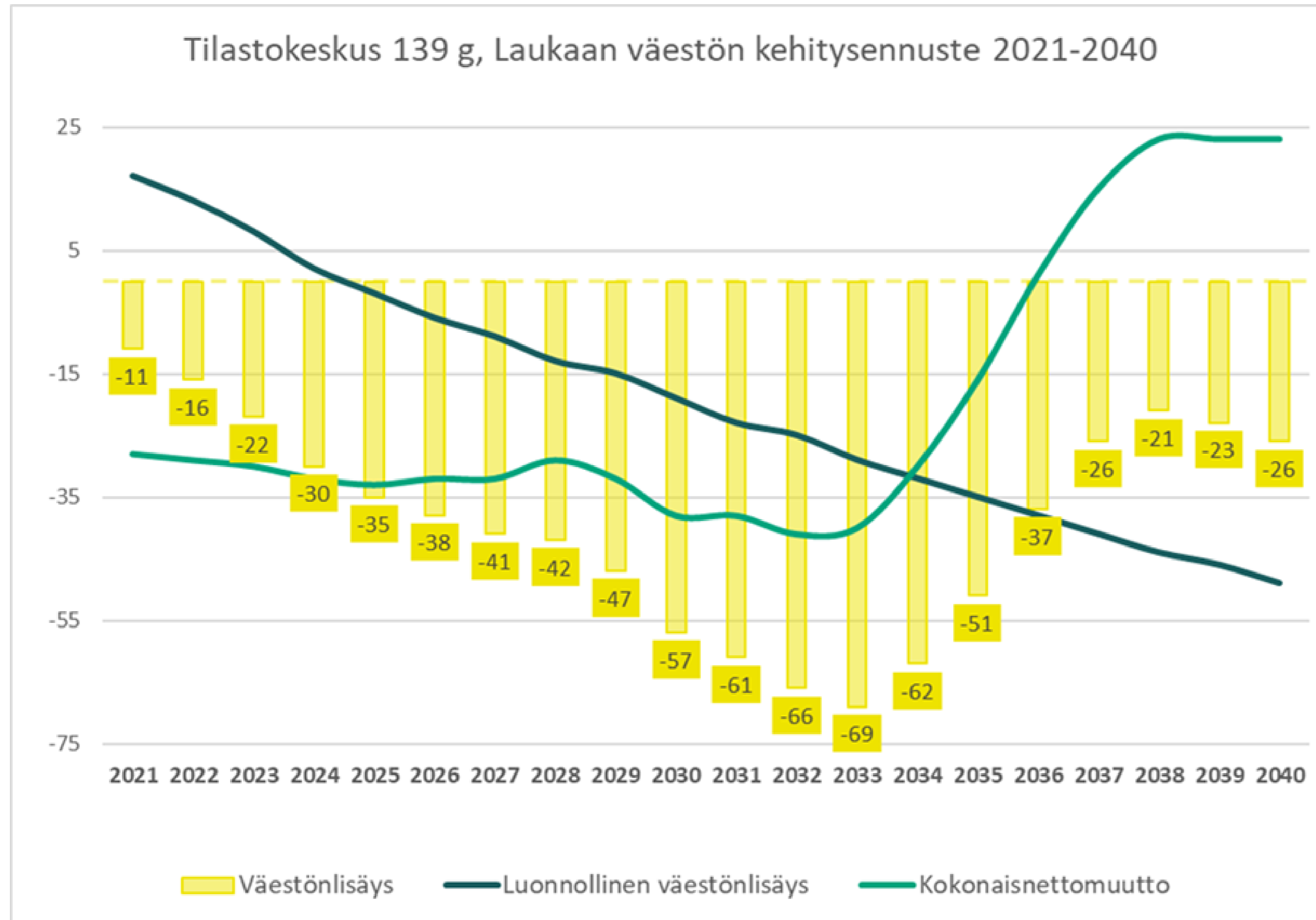

145 kuntaa, jossa oppilasmäärä laskee neljänneksellä

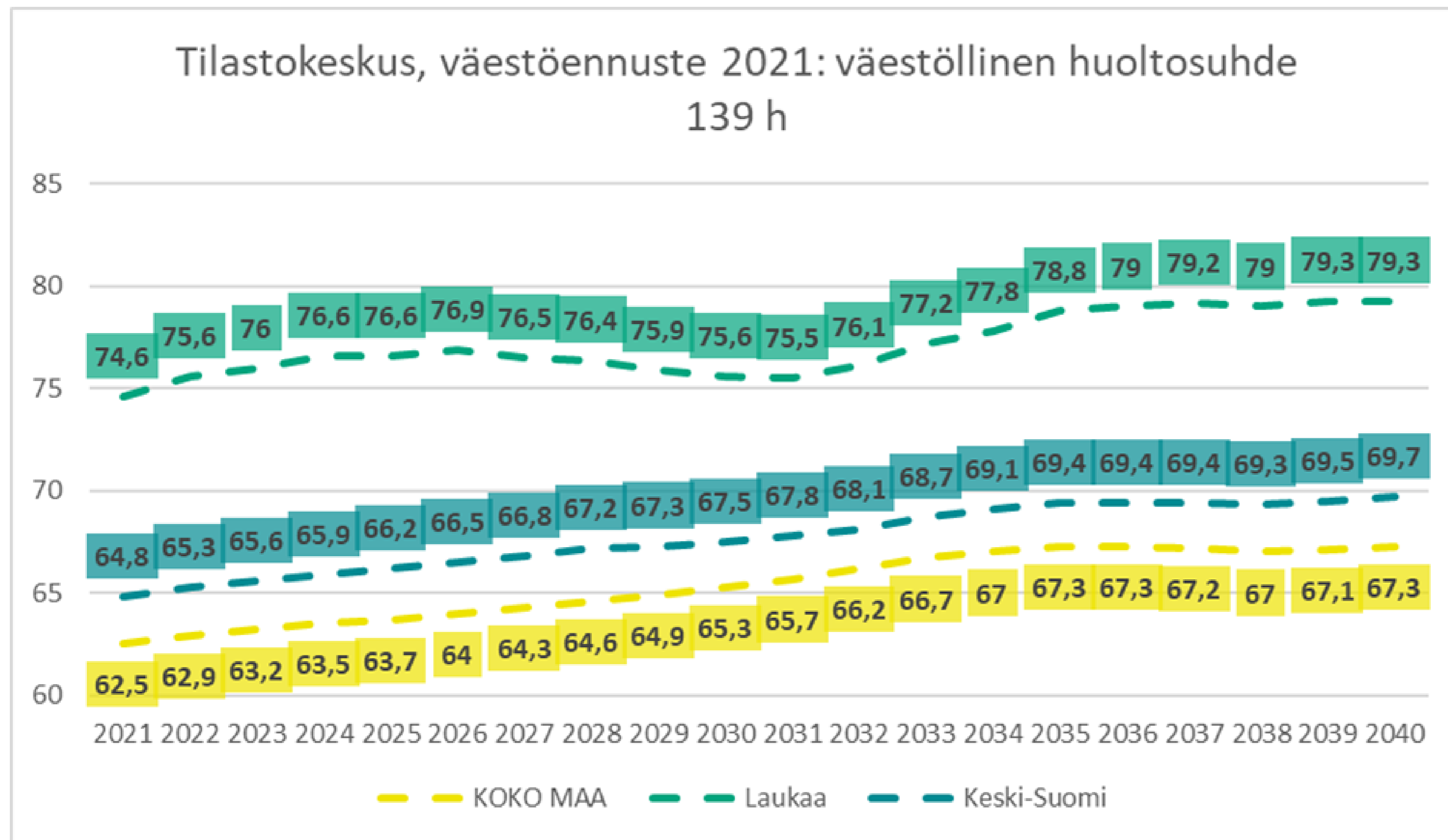
vuoteen 2030 mennessä

***HUOM!** "Naiivi" laskelma perustuen lasten määrän muutokseen. Todellinen muutos vaatii tiedon myös kunnan sisäisestä sijoittumisesta. Koulujen osalta määrän kehitys on ensisijaisesti poliittinen päätös useiden muiden tekijöiden ohjaamana (mm. taloudelliset, henkilöresursseihin, rakennuskantaan liittyvät syyt)

Väestöennusteen mukaan Laukaan asukasluku ei käänny nousuun

Laukaan väestöllinen huoltosuhde on korkea

Väestöllisen huoltosuhteen laskuun kääntymisen pitäisi helpottaa taloudellista painetta, kun entistä suurempi osa väestöstä on työssäkäyviä veronmaksajia.

Laukaassa muutos tapahtuu lasten ja nuorten määrän vähenemisen kautta. Lasten ja nuorten palveluja on pystyttävä sopeuttamaan täysimääräisesti palvelutarpeen vähentyessä.

Liikkia Laukaaseen

KUNTASTRATEGIA VUOTEEN 2030

STRATEGIAMME

kolme toimintaperiaatetta

PIDEMMÄLLE

Näemme mahdollisuuksia ja etsimme uusia ratkaisuja. Teemme vastuullisia ja tulevaisuuskestäviä päätöksiä. Tavoitteenamme on laukaalaisten menestys ja hyvinvointi.

POSITIIVISESTI

Toimimme ja puhumme kannustavasti. Viestimme vahvuksistamme aktiivisesti. Ratkaisemme ongelmia rakentavasti.

PALVELLEN

Meillä on kehittämisen ja parantamisen palvelukulttuuri. Tavoitteenamme on rakentaa asukkaillemme parasta mahdollista arkea.

Seuranta ja mittaaminen

TAVOITTEET / asukas

- Sujuvat arjen kuntapalvelut
- Asumisen tavoitteellinen johtaminen
- Kestävä kuntatalous

Asiakas- ja asukastyytyväisyys
Palautteen hyödyntäminen

Asumisen ohjelma
*Uuden ohjelman laatiminen
ja sen tavoitteet*

MUUT MITTARIT

Ilmasto-ohjelma
Strategisten hankkeiden toteutuminen

TAVOITTEET / työyhteisöt

- Hyvinvoivat työyhteisöt
- Palvelukulttuurin kehittäminen
- Laukaa houkuttelee lisää osaajia

Asiakas- ja asukastyytyväisyys
Palautteen hyödyntäminen

Henkilöstöhyvinvointikysely
Rekrytoinnin onnistuminen
Henkilöstön aloitteellisuus

TALOUS

Tavoite: Laukaan kunnalla ja kuntakonsernilla on ylijäämää taseessa.

TAVOITTEET / yrittäjät

- Laukaan profiilin nostaminen yritysmyönteisenä kuntana
- Nykyisten yritysten kasvuedellytysten mahdollistaminen
- Kehityshankkeet uuden liiketoiminnan synnyttämiseksi

Elinkeino-ohjelma
Ohjelman tavoitteet

Kuntabarometri
Laukaan sijoittuminen

Yritystyytyväisyystutkimus
Palautteen hyödyntäminen

2024 keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita

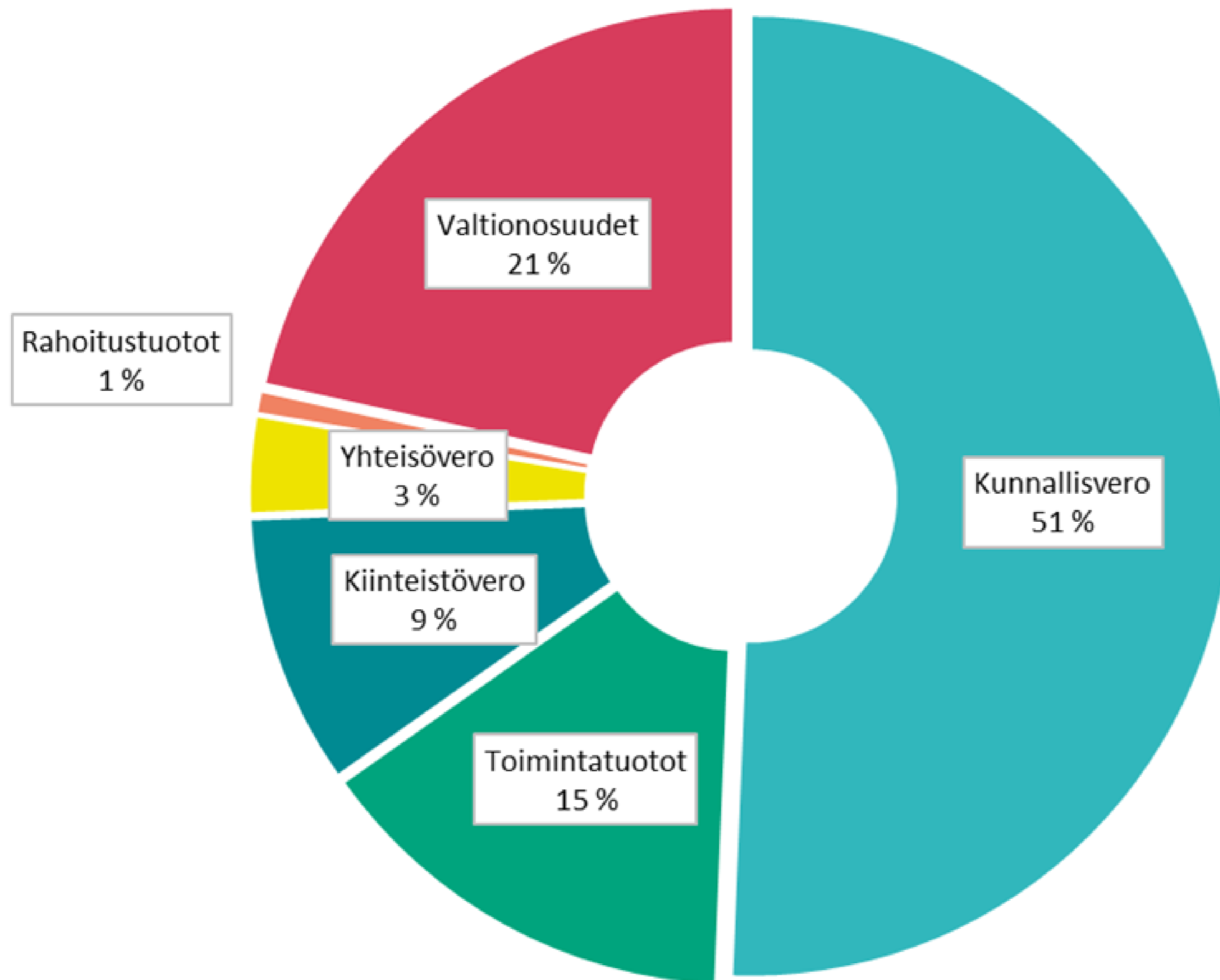
1. Talouden tasapainottamistyö lävistää koko organisaation – talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano keskeisenä toiminnallisena painopisteenä
 - Myös toimintaympäristön muutoksia ja valtion päätöksiä seurattava tarkasti
 - Huolehdittava, että kuntastrategia ohjaa toimintaa tasapainottamisesta huolimatta
2. HVA-uudistuksen jälkeinen toiminnan ja yhteistyön vakiinnuttaminen jatkuu
3. Työllisyyspalveluiden rakenneuudistukseen valmistaudutaan – TE-uudistus toteutuu 2025 alusta lukien

Tuloperusta

Kunnan tuloperustan muodostavat
pääasiassa verotulot ja valtionosuudet

Tulojen jakautuminen 2024 tulot yhteensä 72,6 milj. €

Tulo- ja kiinteistöveroprosentit

- Kaikkien kuntien tuloveroprosentit pyöristetään ylöspäin täysin kymmenyksiiin. Ilman korotusta Laukaan tuloveroprosentti olisi siten 8,90 %
- Kunnanjohtajan ehdotus sisältää 1,0 %-yksikön korotuksen tuloveroprosenttiin vuonna 2024. Veroprosentti olisi 9,90 %.
- Kiinteistöveroprosentit säilyvät 2023 tasolla alla olevan kuvan mukaisesti
 - Maapohjien veroprosentti eriytetään yleisestä kiinteistöverosta ja alarajaksi tulee 1,30 %. Ei aiheuta muutosta Laukaan kunnassa.

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2024

	Vaihteluväli 2024	Vero 2024	Muutos %-yks vrt. 2023	Tuotto, € 2024	Osuus, %	Tuotto, € jos maksimi	Tuotto-osuus maksimista
Yleinen kiinteistövero**	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	2 945 000	43,8 %	4 530 769	65,0 %
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,00	3 157 000	47,0 %	4 510 000	70,0 %
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,00	392 000	5,8 %	560 000	70,0 %
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	24 000	0,4 %	48 000	50,0 %
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	205 000	3,0 %	372 727	55,0 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0	0 %
YHTEENSÄ				6 723 000	100,0 %	10 021 497	67,1 %
				Kiinteistöveron tilityksen korjaukset*		-80 000	
				Kiinteistöveron tilitykset yhteensä		6 643 000	
				Kiinteistöveron tilitykset €/as		354	

*tilitykset ajoittuvat osittain ko. tilikauden ulkopuolelle

**maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli muutetaan 1,30-2,0 prosenttiin. Toimenpite edellyttää maapohjan vero%:n eriyttämistä yleisestä kiinteistövero%:sta.

Veroennuste 2024

- Kunnallisveron korotuksesta huolimatta verotulot kasvavat vain 1,8 miljoonaa euroa eli 4,2 %.
 - Ilman veronkorotusta kunnallisverotulot laskisivat yli miljoonalla eurolla
 - 2024 kunnallisveron tuoton ennustetaan laskevan valtakunnallisesti 4,8 prosenttia.
- Yhteisöveron suuri lasku johtuu osittain valtakunnallisista muutoksista ja osittain yksittäisen yhteisön verotulojen poistumisesta

VEROTULOT (1000 €)			muutos 2023-2024		
TILIVUOSI	TP 2022	TA/M 2023	TA 2024	€	%
VEROLAJI					
Kunnallisvero	67 985	34 411	36 777	2 366	6,9 %
Yhteisövero	4 405	2 988	2 398	-590	-19,7 %
Kiinteistövero	6 213	6 584	6 643	59	0,9 %
VEROTULO	78 603	43 983	45 818	1 835	4,2 %

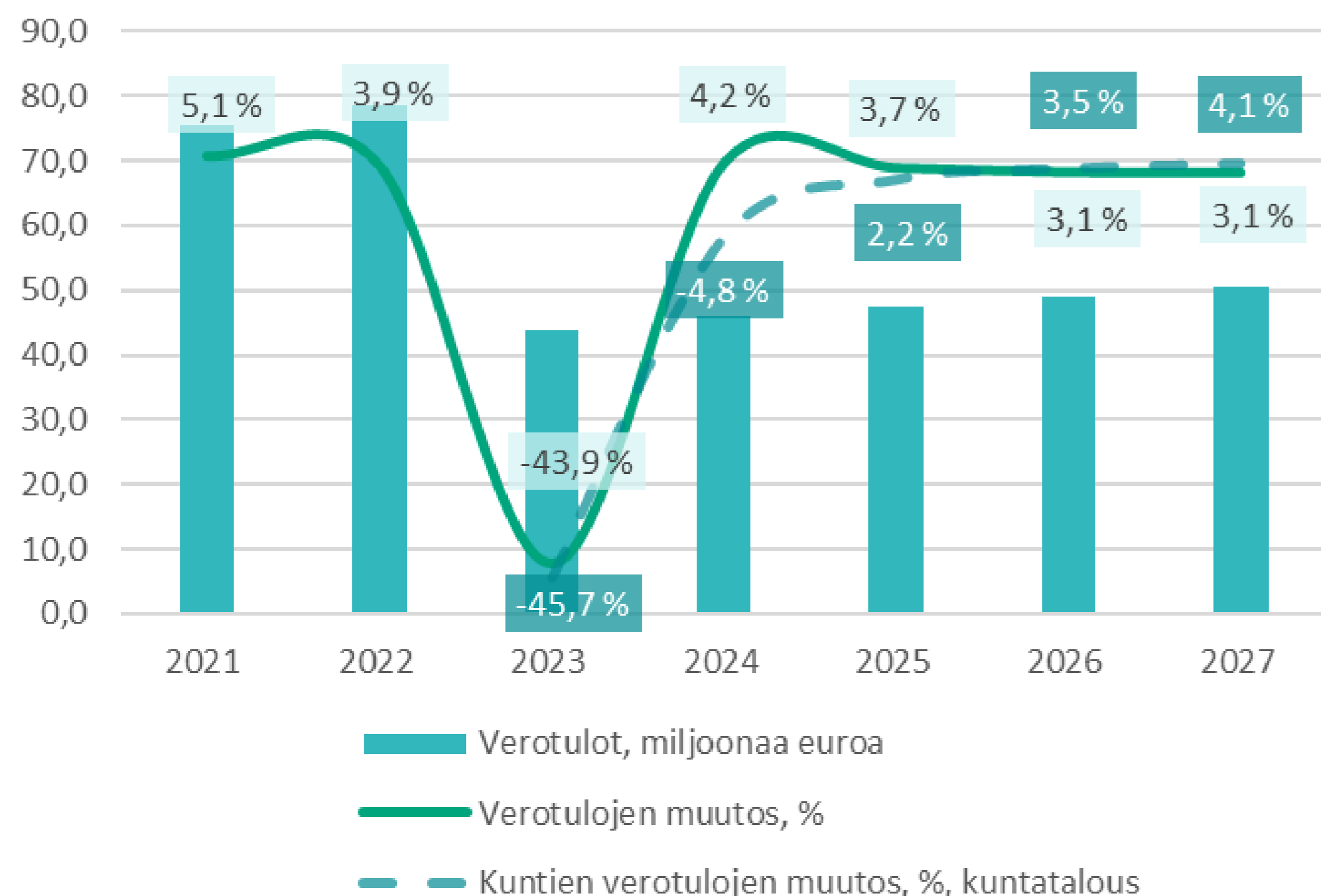
Valtionosuusennuste 2024

- Kuntien valtionosuudet laskevat yhteensä 8,1 %, kun HVA-uudistuksen rahoituksen siirto korjataan täysimääräisesti
 - Siirtolaskelmissa suuria kuntakohtaisia eroja. Laukaassa koko maan 31. suurin ja Keski-Suomen 4. suurin pudotus (€/as mitattuna)
- OKM-valtionosuus laskettu pääosin vuoden 2023 mukaisesti, muutokset mahdollisia
- Lopulliset valtionosuuspäätökset tehdään joulukuun 2023 lopussa

VALTIONOSUUDET (1000 €)	Muutos 2023-2024				
	TP 2022	TA/M 2023	TA 2024	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	28 314	10 790	6 821	-3 969	-36,8 %
Verotuloihin perustuva tasaus	11 479	8 100	7 593	-507	-6,3 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 171	-1 490	-1 471	19	-1,2 %
Verotulomenetyksen kompensatiot	8 984	2 780	2 700	-80	-2,9 %
YHTEENSÄ	47 605	20 180	15 643	-4 537	-22,5 %

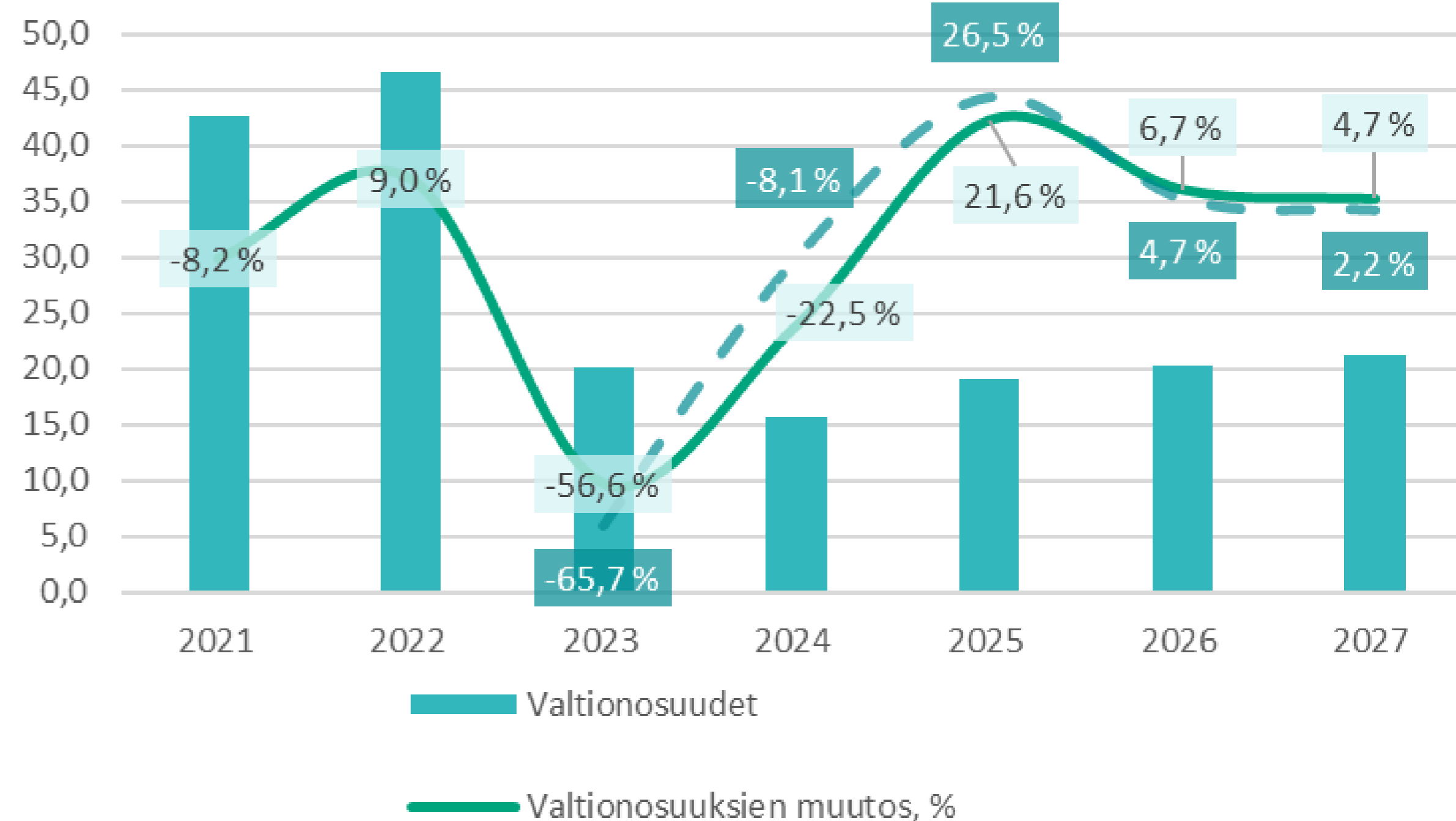
Verorahoituksen kehitys 2021-2027

Verotulot 2021-2027

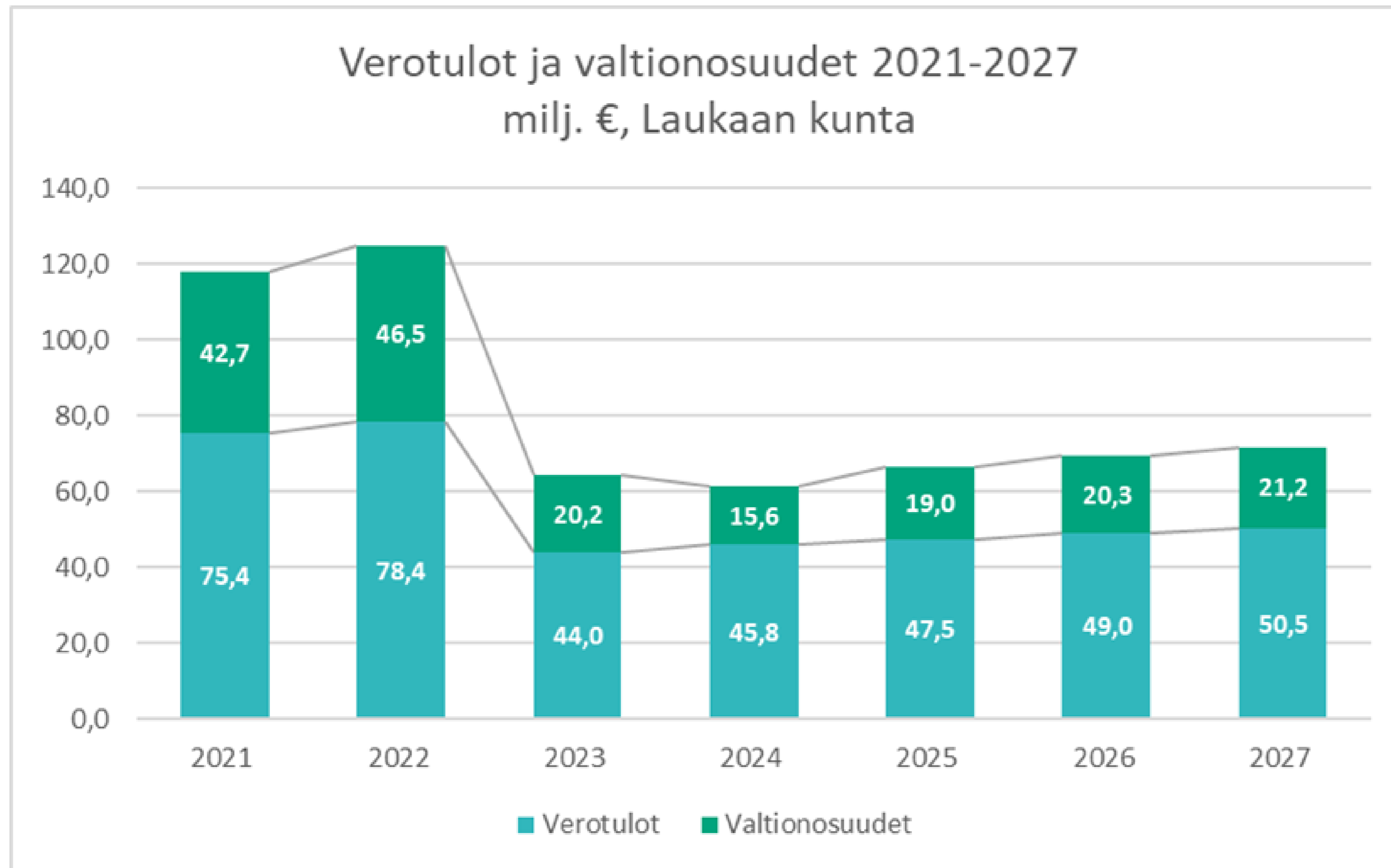
Verotulot kehittyvät talousarviovuonna koko maan tasoa paremmin talousarvioon sisältyvästä 1,0 %-yksikön tuloveronkorotuksesta johtuen. Muuta maata parempi kehitys taittuu suunnitelmakauden lopulla.

Valtionosuudet 2021-2027

Valtionosuudet kehittyvät talousarviovuonna koko maan tasoa heikommin. Heikko kehitys johtuu pääosin HVA-uudistuksen siirtyvien erien tasauksesta.

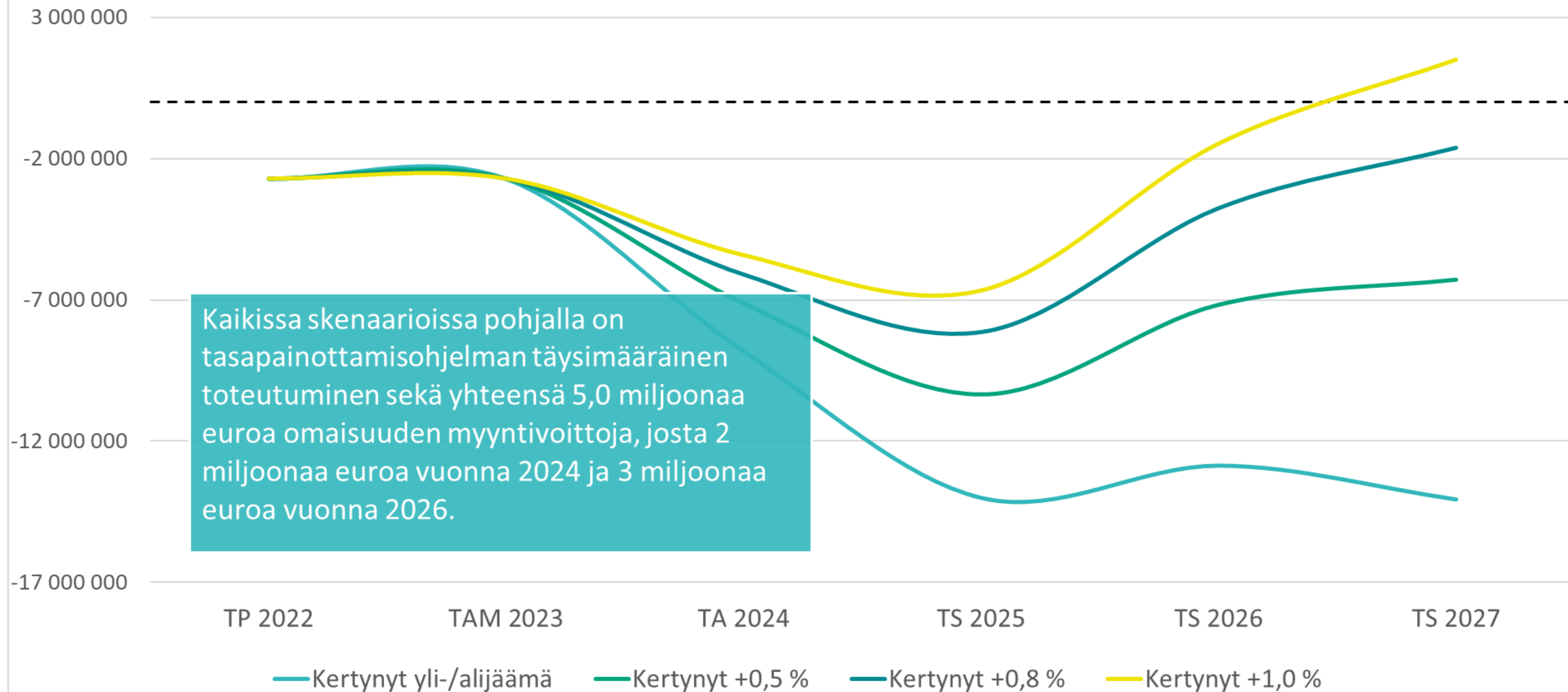
Verorahoituksen kehitys 2021-2027

Verorahoituksen taso on laskenut olennaisesti HVA-uudistuksesta johtuen. Uudistuksen siirtymätasaus heikentää valtionosuuksien tasoa edelleen vuodelle 2024.

1,0 %-yksikön tuloveron korotus ei riitä kompensoimaan menetettävää valtionosuutta vaan verorahoitus absoluuttisesti pienenee vuonna 2024.

Kertyneet jäämät 2022-2027, veroratakisun vaikutukset

Keski-Suomen veroprosentit 2023

	Kunnallisvero	Yleinen kiinteistövero	Vakituisen asunnon kiinteistövero	Muun kuin vakituisen asunnon kiinteistövero
Keski-Suomi	7,91	1,22	0,54	1,27
Hankasalmi	9,36	1,20	0,60	1,20
Joutsa	8,36	1,10	0,60	1,20
Jyväskylä	7,36	1,30	0,55	1,55
Jämsä	8,36	1,00	0,45	1,05
Kannonkoski	8,86	0,95	0,50	1,60
Karstula	8,86	1,03	0,48	1,36
Keuruu	9,11	1,10	0,51	1,20
Kinnula	8,86	1,20	0,60	1,30
Kivijärvi	9,11	1,20	0,60	1,50
Konnevesi	9,36	1,10	0,55	1,20
Kyyjärvi	9,86	1,25	0,75	1,60
Laukaa	8,86	1,30	0,70	1,40
Luhanka	5,86	1,20	0,50	1,30
Multia	9,36	1,05	0,55	1,15
Muurame	6,86	1,10	0,50	1,20
Petäjävesi	9,11	1,30	0,60	1,35
Pihtipudas	8,36	0,93	0,60	1,10
Saarijärvi	9,36	1,04	0,49	1,36
Toivakka	8,36	1,10	0,45	1,55
Urainen	8,86	1,05	0,48	1,20
Viitasaari	8,36	0,93	0,50	1,10
Äänekoski	8,86	1,10	0,50	1,10

Käyttötalous

Kunnan varsinainen toiminta muodostaa käyttötalouden. Käyttötalouden kustannukset katetaan toimintatuotoilla sekä vero- ja valtionosuustuotoilla. Omaisuuden myynnistä saatavat myyntivoitot sisältyvät käyttötalouden tuottoihin.

TOIMINTAKATE 2022 - 2024

1 000 euroa

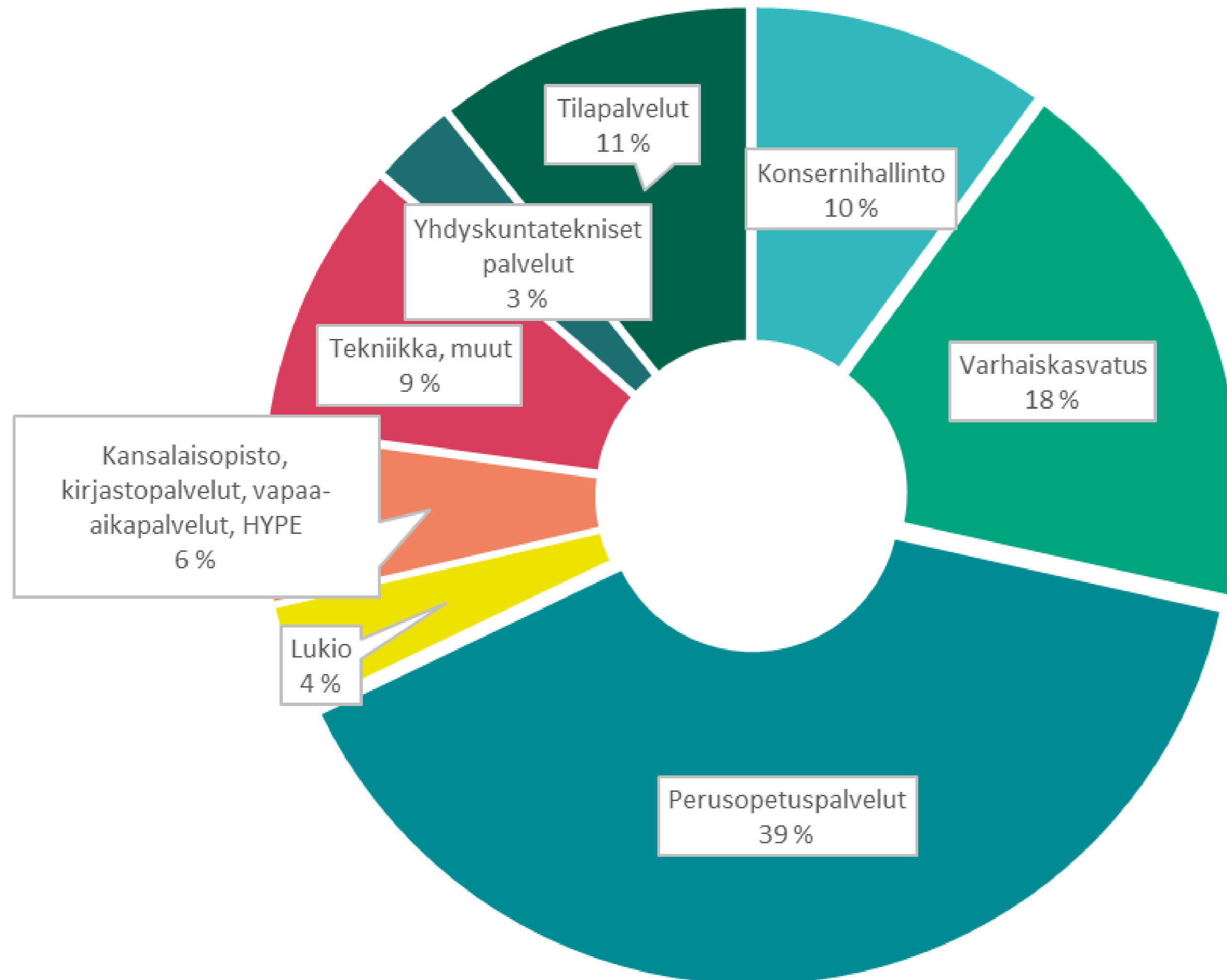
	TP 2022	TA/M 2023	TA 2024	Muutos 2023-2024	
				euroa	%
Konsernihallinto	5 004,6	5 672,2	5 594,9	-77,4	-1,4 %
Hallintopalvelut	1 142,2	666,5	1 168,5	502,0	75,3 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	2 103,3	2 728,2	2 767,1	38,9	1,4 %
Elinkeinopalvelut	1 759,1	2 277,5	1 659,2	-618,3	-27,1 %
Perusturvapalvelut	70 053,5	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Hallinto- ja terveystalvet	41 322,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Sosiaalityö	7 398,9	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	21 331,8	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Sivistyspalvelut	47 432,8	49 668,6	55 490,3	5 821,8	11,7 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	314,7	231,0	271,5	40,5	17,5 %
Varhaiskasvatus	13 306,2	14 614,9	15 341,5	726,6	5,0 %
Perusopetuspalvelut	27 091,2	28 579,6	32 700,1	4 120,6	14,4 %
Lukio	2 415,2	2 501,2	2 974,1	472,8	18,9 %
Kansalaisopisto	594,7	502,5	582,9	80,3	16,0 %
Kirjastopalvelut	985,0	971,7	1 196,5	224,9	23,1 %
Vapaa-aikapalvelut	2 024,1	1 962,7	2 131,7	169,0	8,6 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	701,8	304,9	292,0	-12,9	0,0 %
Tekniset palvelut	1 964,9	-190,0	-5 377,2	-5 187,2	2729,7 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	3 035,5	1 345,2	1 367,8	22,6	1,7 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 123,8	2 015,0	2 080,0	65,0	3,2 %
Tilapalvelut	-3 994,8	-4 641,3	-9 829,3	-5 188,0	111,8 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-188,5	8,1	-92,3	-100,5	-1234,4 %
Ympäristövalvonta	989,0	1 082,9	1 096,5	13,6	1,3 %
YHTEENSÄ	124 455,8	55 150,8	55 708,0	557,2	1,0 %

Tulosyksikön toimintakate on talousarvion valtuustoon nähden sitova erä. Sitovan erän muutokset vaativat valtuuston hyväksynnän.

Taloudellisten tavoitteiden lisäksi valtuustoon nähden sitovia ovat palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet.

Toimintakulujen jakautuminen 2024
toimintakulut yhteensä 87,3 milj. €

Henkilöstösuunnitelma ja -kustannukset

- Henkilöstökustannukset 40,4 miljoonaa euroa. Ei euromääräistä kasvua vuoteen 2023 verrattuna
- Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset voimassa ja palkankorotukset tiedossa 30.4.2025 asti.
- Vuoden 2024 sopimuskorotusten vaikutus palkkakustannuksiin noin 1,2 miljoonaa euroa – sopimuskorotusten vaikutus sopeutettu henkilötyöpanosta vähentämällä

KOKO KUNTA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	568,85	589,25	597,50	581,75	576,75
Määräaikaiset	282,00	264,50	223,00	209,25	209,25
Yhteensä	850,85	853,75	820,50	791,00	786,00

Sisäisten vuokrien uudistus

- Vuodelle 2024 toteutetaan sisäisten vuokrien uudistus siten, että kunnan kaikkien kiinteistöjen sisäiset ja ulkoiset vuokrat ovat yhtenäisesti määritelty valtioneuvoston hyvinvointialueuudistusta koskevan vuokranmääritysasetuksen mukaisesti.
- Uusia vuokria on ollut määrittämässä Trelum Oy, joka määritteli vuokrat sotekiinteistöille jo vuodeksi 2023 hyvinvointialueelle vuokrausta varten.
- Sisäisten vuokrien pääomavuokra on laskettu vuokra-asetuksen mukaisesti 6 prosentin tuottovaatimuksella rakennusten aidosta teknisestä arvosta.
- Ylläpitovuokrat pohjautuvat rakennusten vuoden 2022 toteutuneisiin ylläpitokuluihin, joihin huomioitiin vuodesta 2022 vuoteen 2024 arvioitu kustannustason muutos, jotta vuoden 2024 ylläpitovuokra olisi ostovoimainen kuluvana vuonna tehtävien ylläpitopalveluiden ostamiseen.
- Sisäisten vuokrien muutokset huomioitiin talousarvion määrärahoissa siten, että vuokrien muutos ei vaikuttanut muuhun toimintaan käytettävissä oleviin määrärahoihin.

Investoinnit

Investoinnit ovat yli 10.000 euron hankintoja tai rakennushankkeita, joiden arvo kirjataan kunnan kiinteään omaisuuteen ja poistetaan poistoina tulevien vuosien aikana

INVESTOINTIOHJELMA 2024-2028	koko hanke yht.	tot. Ennen 2024	2024	2025	2026	2027	2028
KONSERNIHALLINTO							
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			370 000	370 000	370 000	370 000	370 000
Osakkeet ja osuudet			40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Osakkeet ja osuudet: talousmetsien perusosuuksien myynti			-30 000				
Maan osto			756 000	756 000	756 000	756 000	756 000
Maan myynti			-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Yritystonttien esirakentaminen (elinkeinopalvelut)			50 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			1 161 000	1 211 000	1 211 000	1 211 000	1 211 000
SIVISTYSPALVELUT							
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Leppäveden liikuntapuisto	3 193 445	2 743 445	250 000	200 000			
valtionavustus	227 000	197 000	-30 000				
Vapaa-ajan olosuhteet, kohdentamaton investointi			64 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Piha- ja leikkivälineet			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Pääkirjaston korjaus- ja muutostyöt, käyttäjähankinnat			204 000				
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			568 000	315 000	115 000	115 000	115 000

Investoinneissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain.

Investointiohjelma on sitova vuoden 2024 osalta ja suuntaa-antava vuosien 2025-2028 osalta.

INVESTOINTIOHJELMA 2024-2028	koko hanke yht.	tot. Ennen 2024	2024	2025	2026	2027	2028
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Kuntalan uudisrakennus*		289 828	15 000				
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			550 000	550 000	550 000	550 000	550 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Energiainvestoinnit			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Tilapalvelun investoinnit							
Kirkonkylän koulun P-alue			240 000				
Yhdyskuntatekniikka:							
Culture in Nature -hanke, luonto- ja matkailuinfran rakentaminen			130 000	130 000	50 000	30 000	
Rahoitusosuus			-65 000	-65 000	-25 000	-15 000	
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
ELY:n yhteiset hankkeet/Kuhankosen kevytväylä**	2 950 000			1 350 000		1 600 000	
ELY:n osuus hankkeesta	-1 450 000			-650 000		-800 000	
Tukipalvelut							
Ruokapalvelut/kalustoinvestoinnit			156 000				
Paikkatietopalvelut/maastomittauslaitteisto			30 000				
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			3 236 000	3 495 000	2 755 000	3 545 000	2 730 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			4 965 000	5 021 000	4 081 000	4 871 000	4 056 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNTITULOT			-150 000	-90 000	-50 000	-40 000	-25 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			5 115 000	5 111 000	4 131 000	4 911 000	4 081 000

Investoinneissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot investointikohteittain.

Investointiohjelma on sitova vuoden 2024 osalta ja suuntaa-antava vuosien 2025-2028 osalta.

*Uuden kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutustavasta ja -aikataulusta ei ole päätetty

**ELY maksaa puolet hankkeen kustannuksista. Investointiohjelmassa on esitetty koko hankkeen rahoitus, jotta kokonaiskuva välittyy. Kyseessä ei ole hankkeen rahoitusosuus.

Rahoitus ja lainat

Toiminta ja investoinnit rahoitetaan
toimintatuottojen ja verotulojen lisäksi
lainarahalla

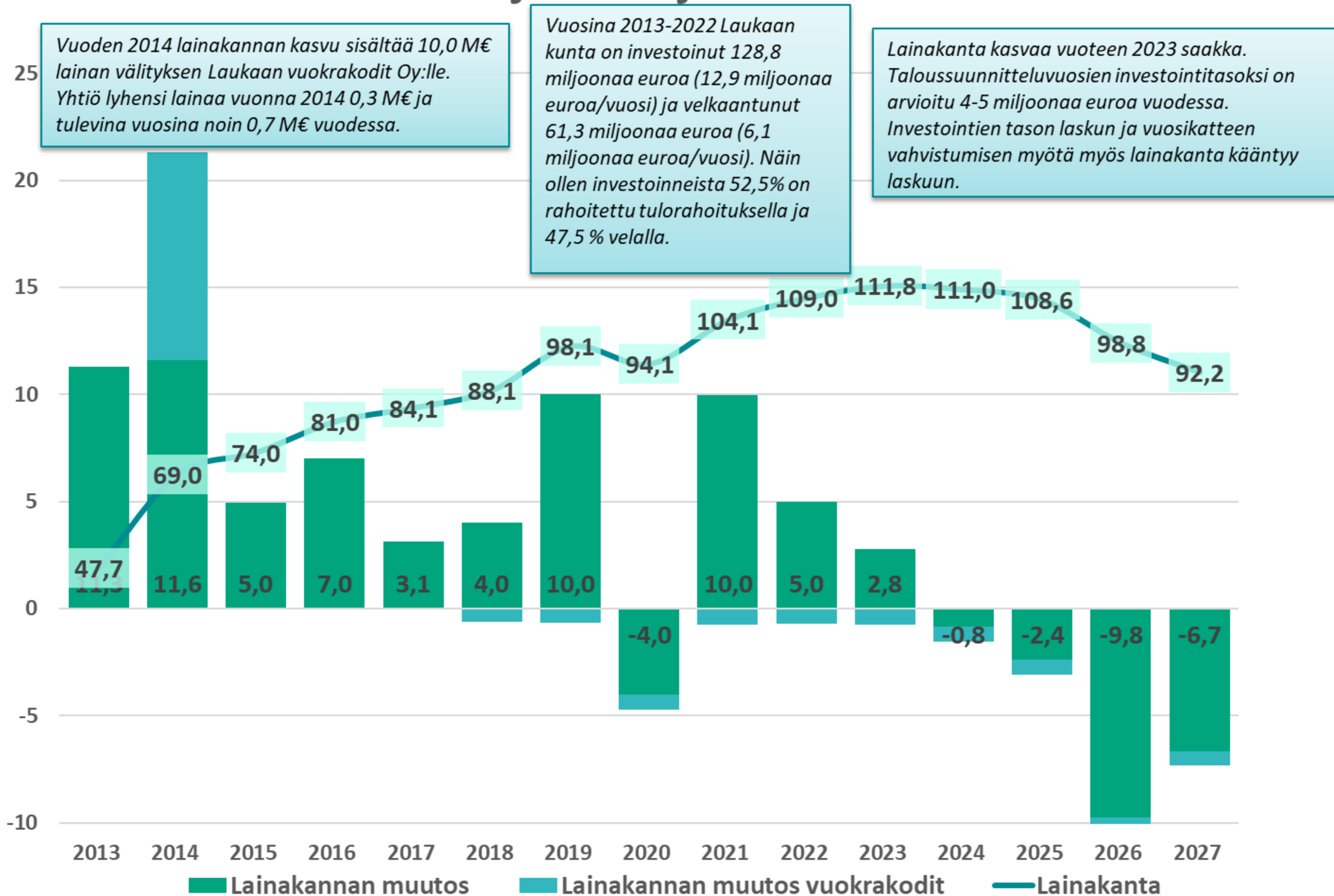

Rahoituslaskelma	TP 2022	TAM 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	2 248 482	7 846 820	3 065 000	6 699 551	10 152 281	10 870 422
Satunnaiset erät	112 154		2 000 000	0	3 000 000	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 749 090					
Investoinnit						
Investointimenot	9 366 899	11 522 790	5 115 000	5 111 000	4 131 000	4 911 000
Rahoitusosuudet investointeihin	94 271	50 000	95 000	65 000	25 000	15 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovotustulot	593 649	100 000	55 000	25 000	25 000	25 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 067 432	-3 525 970	100 000	1 678 551	9 071 281	5 999 422
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainojen lisäys	0					
Antolainojen vähennys	705 474	750 000	725 000	705 000	685 000	665 000
Lainakannan muutokset	4 982 084	2 775 970	-825 000	-2 383 551	-9 756 281	-6 664 422
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-10 936	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 632	-11 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 002 652	2 786 970	-815 000	-2 373 551	-9 746 281	-6 654 422
Muut maksuvalmiuden muutokset	4 762 689					
Rahoituksen rahavirta muutos	10 450 247	3 525 970	-100 000	-1 678 551	-9 071 281	-5 999 422
Rahavarojen muutos	2 382 815	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	109 033 908	111 809 878	110 984 878	108 601 327	98 845 045	92 190 624
Lainakanta €/asukas	5 807	5 955	5 911	5 784	5 265	4 910
Investointien tulorahoitus %	24,2 %	68,4 %	61,1 %	132,8 %	247,3 %	222,0 %

Sitova erä valtuustoon nähden

Rahoituksen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat antolainojen lisäys, antolainojen vähennys ja lainakannan muutokset.

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

Tuloslaskelma ja yhteenveto

Tilipäätöksen tulos kertoo määrätyn aikavälin eli kyseisen tilivuoden talouden toteumasta. Pitkällä aikavälillä kannattaa seurata myös muita tunnuslukuja kuten kumulatiivisia rahavirtoja, kertyneitä yli-/alijäämiä ja lainakantaa

Tuloslaskelma	TP 2022	TAM 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	33 954 406	27 571 300	31 620 260	31 913 684	32 564 458	33 215 747
Myyntituotot	10 267 404	8 248 660	8 289 280	8 444 408	8 625 797	8 798 313
Maksutuotot	4 906 623	1 388 680	1 405 000	1 427 480	1 456 030	1 485 150
Tuet ja avustukset	3 219 083	2 278 620	1 795 140	1 558 862	1 590 039	1 621 840
Muut tuotot	15 561 296	15 655 340	20 130 840	20 482 933	20 892 592	21 310 444
Toimintakulut	158 410 213	82 722 080	87 328 260	89 174 133	89 773 176	92 352 344
Henkilöstökulut	51 021 963	40 353 060	40 386 040	39 308 937	39 185 177	40 752 584
Palvelujen ostot	81 390 056	20 408 890	21 058 360	23 844 794	24 184 190	24 667 873
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 987 441	6 414 720	5 114 150	5 095 976	5 197 896	5 301 854
Avustukset	4 786 109	2 200 400	2 235 690	2 196 061	2 179 982	2 223 582
Muut menot	15 224 645	13 345 010	18 534 020	18 728 364	19 025 932	19 406 450
Toimintakate	-124 455 807	-55 150 780	-55 708 000	-57 260 449	-57 208 719	-59 136 597
Verotulot	78 602 991	43 982 600	45 818 000	47 501 000	48 983 000	50 484 018
Valtionosuudet	47 605 299	20 180 000	15 640 000	19 024 000	20 293 000	21 238 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	361 247	350 000	380 000	400 000	600 000	600 000
Muut rahoitustuotot	284 662	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Korkokulut	94 731	1 700 000	3 250 000	3 150 000	2 700 000	2 500 000
Muut rahoituskulut	55 179	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Vuosikate	2 248 482	7 846 820	3 065 000	6 699 551	10 152 281	10 870 422
Suunnitelman mukaiset poistot	6 917 223	7 846 820	7 775 000	7 950 000	7 950 000	7 900 000
Satunnaiset tuotot	112 154	0	2 000 000	0	3 000 000	0
Tilikauden tulos	-4 556 586	0	-2 710 000	-1 250 449	5 202 281	2 970 422
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatulot/toimintamenot, %	21 %	33 %	36 %	36 %	36 %	36 %
Vuosikate/Poistot, %			39,4 %	84,3 %	127,7 %	137,6 %
Vuosikate, euro/asukas			163,25	356,83	540,73	578,98
Kertynyt yli-/alijäämä	-2 715 259	-2 715 259	-5 425 259	-6 675 708	-1 473 427	1 496 995

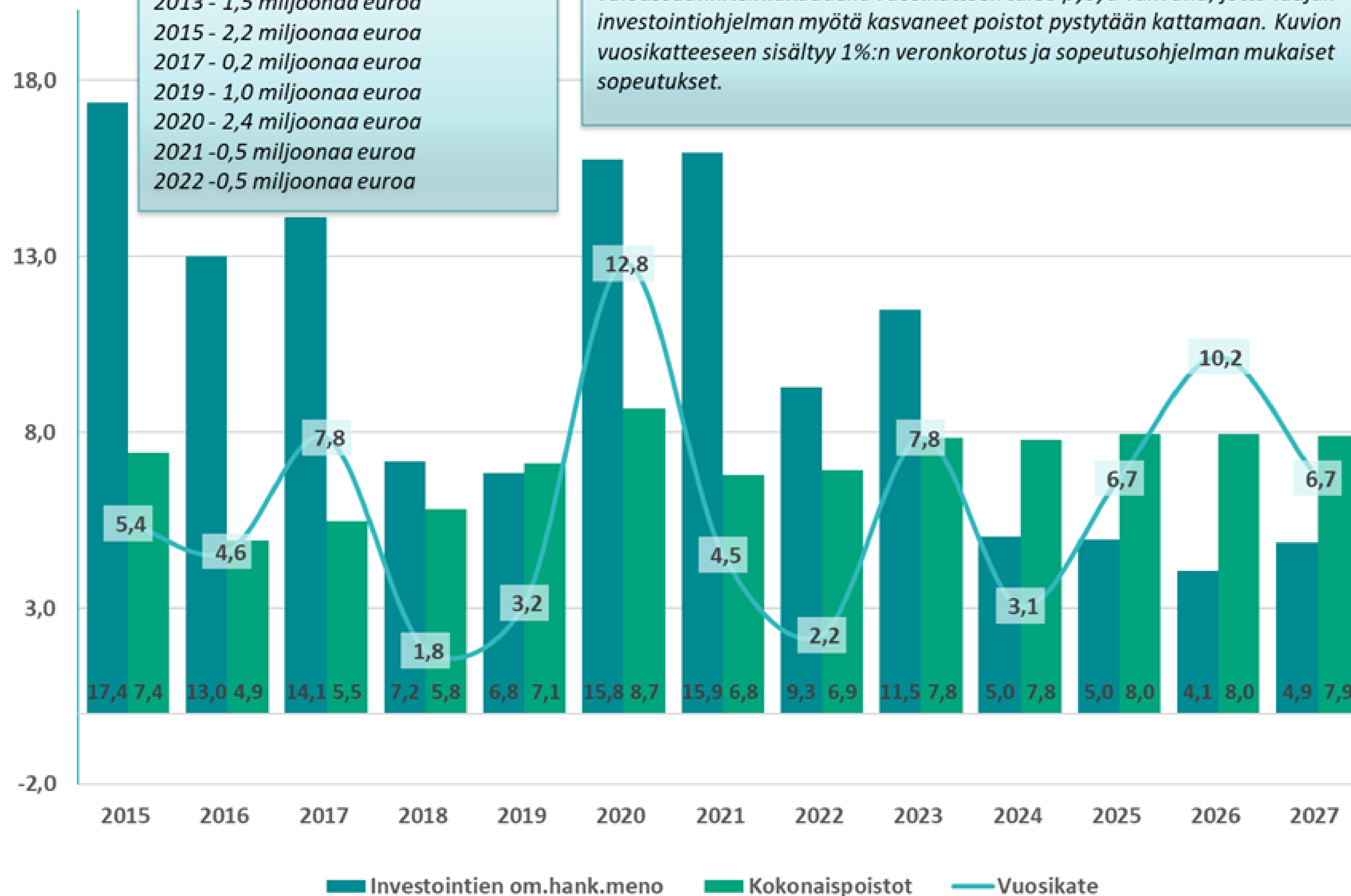
Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoituserät, suunnitelman mukaiset poistot ja tilikauden tulos.

Poistot, investointien omahankintameno ja vuosikate

Lisäpoistoja on toteutettu seuraavasti:

- 2013 - 1,5 miljoonaa euroa
- 2015 - 2,2 miljoonaa euroa
- 2017 - 0,2 miljoonaa euroa
- 2019 - 1,0 miljoonaa euroa
- 2020 - 2,4 miljoonaa euroa
- 2021 - 0,5 miljoonaa euroa
- 2022 - 0,5 miljoonaa euroa

Taloussuunnitelmakaudella vuosikatteen tulee pysyä vahvana, jotta laajan investointiohjelman myötä kasvaneet poistot pystytään kattamaan. Kuvion vuosikatteeseen sisältyy 1%:n veronkorotus ja sopeutusohjelman mukaiset sopeutukset.

Voidaan katsoa, että vuosikate on riittävä, kun se kattaa poistot (positiivinen tulos).

Talous on kestävällä pohjalla, kun vuosikate on säännöllisesti investointien omahankintamenoa suurempi. Tällöin investoinnit pystytään rahoittamaan ilman lainarahaa.

Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti

